

RAZPRAVE – STUDIES

90 letnikov *Časopisa za zgodovino in narodopisje*

Vlasta Stavbar*

1.04 Strokovni članek
UDK 930:050(497.4-18)"1904/2019"

Vlasta Stavbar: 90 letnikov Časopisa za zgodovino in narodopisje. Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 91=56, 2020, 2–3, str. 11–20

Prispevek prinaša kratek zgodovinski pregled izhajanja Časopisa za zgodovino in narodopisje, ki je prvič izšel leta 1904 kot glasilo Zgodovinskega društva za Spodnjo Štajersko in izhaja še danes. Izdajata ga Zgodovinsko društvo v Mariboru in Univerza v Mariboru. Predstavljeni so zgodovinske okoliščine, uredniki, uredniška politika, vsebina in zavirljiva bera objav, ki so ob 115-letnici izhajanja zbrane v Bibliografiji ČZN 1904–2019.

Ključne besede: Časopis za zgodovino in narodopisje, zgodovina, bibliografija

1.04 Professional article
UDC 930:050(497.4-18)"1904/2019"

Vlasta Stavbar: 90 Volumes of the Časopis za zgodovino in narodopisje (The Review for History and Ethnography). Review for History and Ethnography, Maribor 91=56, 2020, 2–3, pp. 11–20

The treatise brings a short historical overview of the *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*The Review for History and Ethnography*), which was published for the first time in 1904 as the gazette of the Historical Society for Lower Styria, and is still published today. It is issued by the Historical Society in Maribor and the University of Maribor Library. The article presents historical events, editors, editorial policy, contents, and the remarkable number of published articles. At its 115th anniversary, the published articles were collected in an extensive Bibliography of the *Časopis za zgodovino in narodopisje* for the period between 1904 and 2019.

Keywords: Časopis za zgodovino in narodopisje, history, bibliography

* Dr. Vlasta Stavbar, prof. zgodovine in geografije, Univerza v Mariboru, Univerzitetna knjižnica Maribor, Enota za domoznansvo in posebne zbirke, Gospejna 10, 2000 Maribor, vlasta.stavbar@um.si

NASTANEK, UREDNIKI IN IZHAJANJE

Časopis za zgodovino in narodopisje je znanstvena revija z najdaljšim izhajanjem med slovensko zgodovinsko periodiko in prvi časopis, namenjen etnologiji. Leta 1904 je Zgodovinsko društvo za Spodnjo Štajersko začelo izdajati Časopis za zgodovino in narodopisje (ČZN). Zaradi okupacije je prenehal izhajati. Novo vrsto ČZN beležimo od leta 1965, ko ga je začelo izdajati Združenje visokošolskih zavodov (od 1975 Univerza v Mariboru) ob sodelovanju Zgodovinskega društva v Mariboru. Takšna izhaja še danes. Ob 115-letnici izhajanja Časopisa za zgodovino in narodopisje je izšlo 90 letnikov.

Prvi urednik je bil Anton Kaspret (1904–1917), drugi Franc Kovačič (1917–1939). Za njima sta ga urejala Franjo Baš in Janko Glazer. Novo vrsto je od 1965 do 1984 urejal Jože Koropec, za njim pa Vladimir Bračič (1985–1992). Potem je za desetletje prevzel urednikovanje Marjan Žnidarič, sledil mu je Darko Friš (1998–2001), nato zopet Marjan Žnidarič (2002–2005). Od leta 2006 dalje je glavna in odgovorna urednica Vlasta Stavbar.

Ob jubilejih izhajanja ČZN so nastali spominski zapisi in pregledi.¹ Omenjam *Spremno besedo ob 100 letnici izhajanja ČZN*, ki jo je pripravil takratni predsednik Zgodovinskega društva za Slovenijo prof. dr. Ignacij Voje.² Zapis ob jubileju je pripravil na pobudo prof. dr. Jožeta Koropca, ki je bil eden vidnih urednikov revije, ko je revija po letu 1965 kot nova vrsta začela ponovno izhajati. In prav njemu je prof. Voje v omenjeni spremni besedi kot uredniku z najdaljšim dvajsetletnim stažem namenil posebno pozornost. Dr. Koropec je namreč bil soustanovitelj Pedagoške akademije v Mariboru in do upokojitve redni profesor za zgodovino na mariborski Pedagoški fakulteti. Prof. Koropec je skoraj do zadnjega sodeloval v ČZN, vendar 100-letnice žal ni dočakal, saj je spomladi 2004 umrl. Njegova bogata raziskovalna dediščina je večinoma objavljena prav v ČZN. Koropec je postavil temelje obnovljenemu ČZN in oblikoval fizionomijo revije. Ob njem je treba omeniti tudi prvega rektorja mariborske univerze prof. dr. Vladimirja Bračiča, ki je bil prav tako med pobudniki za ponovno obuditev revije ter Koropčev naslednik na uredniškem

¹ Vladimir Bračič, Uvodna beseda. ČZN 1965, str. 3–4; Vladimir Bračič, Po desetih letih po novem. ČZN 1975, str. 1–3; Vladimir Bračič, Beseda ob treh jubilejih. ČZN 1979, 1–2, str. 7–11. Janko Glazer, Franjo Baš in Časopis za zgodovino in narodopisje. ČZN 38=3, 1967, str. [5–6]; Antoša Leskovec, Časopis za zgodovino in narodopisje. ČZN 1979, 1–2, str. 15–26; Stanko Pahič, V Mariboru spet znanstvena revija. Večer, 3. 11. 1964, štev. 258; Ignacij Voje, Spremnna beseda ob vstopu v drugo polovico stoletja. ČZN 50=15, 1979, 1–2, str. 5–6; Ignacij Voje, Spremnna beseda ob 100 letnici izhajanja Časopisa za zgodovino in narodopisje. ČZN 75=40, 2004, 2–3, str. 191–194; Sergej Vrišer, Ob 75-letnici Zgodovinskega društva v Mariboru. Zgodovinski časopis 1979, 3, str. 375–383.

² Ignacij Voje, Spremnna beseda ob 100-letnici izhajanja Časopisa za zgodovino in narodopisje. ČZN 75=40, 2004, 2–3, str. 191–194.

mestu. Koropec je bil eden najplodovitejših piscev ČZN v zadnji štiridesetih letih 20. stoletja. Zato je prav, da mu tudi ob tem jubilejnem zapisu namenimo posebno mesto.

Tako kot je prof. Koropec imel pomembno vlogo kot prvi urednik po drugi svetovni vojni obnovljenem ČZN, je imel ob nastajanju revije v začetku 20. stoletja pomembno vlogo dr. Franc Kovačič, ki je bil več kot štiri desetletja ena najbolj markantnih osebnosti Mariboru. Kot ustanovitelj in predsednik Zgodovinskega društva v Mariboru leta 1903 je že takoj ob ustanovitvi društva zagovarjal pobudo o ustanovitvi znanstvene revije. Po vrnitvi iz Rima leta 1897 je Kovačič dal pobudo, da bi se za štajerske Slovence ustanovilo društvo za proučevanje domače preteklosti in za zbiranje zgodovinskega gradiva. Njegovo prizadevanje je rodilo sad šele leta 1903, ko je bilo v Mariboru ustanovljeno Zgodovinsko društvo za Spodnjo Štajersko, ki je poenotilo osnove za nadaljnje raziskovalno delo. Že naslednje leto (1904) je s pomočjo slovenskih znanstvenikov v Gradcu začel izhajati Časopis za zgodovino in narodopisje, glasilo društva, ki ga je Kovačič urejal v letih 1917–1938.³

Prvi urednik Anton Kaspret⁴ je z dobrim izborom sodelavcev novo revijo hitro uveljavil. Zlasti prispevki Karla Štreklja so ČZN približali širšemu znanstvenemu svetu.⁵ ČZN so tiskali v Mariboru, Kaspret pa je bil v Gradcu, zato je del uredniških poslov prevzel društveni tajnik Franc Kovačič, ki je predstavljal vez med uredništvom in tiskarno. Pri tem je imel kar nekaj težav, saj mariborska tiskarna ni bila dovolj dobro opremljena za tiskanje znanstvene revije, zlasti jezikovnih prispevkov. Urednik Kaspret pa je bil z Gradca navažen na drugačne razmere. Vse to je prinašalo nasprotja med uredništvom in tajništvom.⁶ Leta 1917 je uredništvo prevzel Kovačič, ki je največjo pozornost posvečal krajevni zgodovini in aktualnim narodnostnim vprašanjem. ČZN je bil zanj zgodovinski seminar.⁷ V primerjavi s Kaspretom je bil Kovačič kot

³ Vlasta Stavbar, Ob 130-letnici rojstva nekdanjega urednika Časopisa za zgodovino in narodopisje dr. Frana Kovačiča. ČZN 68=33, 1997, 1, str. 4.

⁴ Kaspret, Anton (1850–1920), zgodovinar. V Maribor se je iz Gradca preselil leta 1918, že čez dve leti pa k sorodnikom v Črno. Kaspret spada po svojem znanstvenem delovanju v vrsto najboljših slovenskih zgodovinarjev na prelomu 19. in 20. stoletja. Ni sicer objavil mnogo razprav, vendar so vse temeljile na izvirnem arhivskem gradivu. Posegal je tudi v zasebne arhive raznih graščin. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi267133/>

⁵ Prav tam.

⁶ V sporu je posredoval dr. Pavel Turner, predsednik Zgodovinskega društva, vendar je kljub temu prišlo do razkola v društvu. Vrh pa so dolgoletna nasprotja dosegla ob izidu Kovačičevega dela »Sv. Areh na Pohorju«, saj se Kaspret kot urednik ni strinjal z izdajo Kovačičevega dela, ker se mu je zdelo premalo dokumentirano. Nasprotja so se razširila tudi na druge člane društva in se zaključila s Kaspretovim odstopom leta 1917. 18. februarja 1917 je urednikovanje ČZN prevzel Kovačič. Glej Stavbar, Ob 130-letnici rojstva ..., str. 5.

⁷ Stavbar, Ob 130-letnici rojstva ..., str. 5.

urednik manj večš raznih formalnosti, zlasti kar zadeva jezik, prav tako tudi ni bil tako natančen in dosleden kot njegov predhodnik. Tudi nove razmere po prvi svetovni vojni niso omogočale vpogleda v arhivsko gradivo izven slovenskih etničnih meja, *zato vsebina ČZN v prvih povojnih letih ni dosegala začetnih letnikov*.⁸ Vendar se je obseg ČZN po prvi svetovni vojni povečal, vsebinsko obogatil s podrobnimi krajevnogodovinskimi spisi, poročili, zlasti pa z bogatimi ocenami raznih publikacij. Preko ČZN je Zgodovinsko društvo v Mariboru ohranjalo tesne stike s svojimi člani, saj je redno objavljalo poročila in obvestila o svojem delovanju. Tudi krog piscev se je z lokalnega štajerskega razširil na ves slovenski prostor.⁹

Nov polet je ČZN doživel, ko sta prevzela urejanje ČZN Janko Glazer in Franjo Baš, ki sta si pri delu nesebično pomagala in postala prava prijatelja.¹⁰ Uredniški program sta zastavila širokopotezno, znanstveno poglobljeno in organizacijsko iznajdljivo. Njuni novi pogledi so bili v slovenskem humanističnem in družboslovnem okolju hitro vidni. Nova uredniška smer je bila opazna tudi v tematskih številkah, kjer se je angažiral zlasti Baš, ki je želel, da bi ČZN prispeval k načrtnemu usmerjanju zgodovinskih razprav. Pri zbornikih so tako sodelovali najuglednejši slovenski predstavniki zgodovinske znanosti.¹¹ Realizirani sta bili dve tematski številki, in sicer je leta 1933 izšla ptujska številka, leta 1937 pa jubilejna Kovačičeva številka.

Vsak izmed urednikov ČZN, od leta 1904 pa do danes se jih je zvrstilo devet, je pustil v reviji svoj pečat. Nekoliko podrobneje so izpostavljeni prvi in tisti, ki so prevzemali revijo v prelomnih trenutkih, in tisti, ki jih ni več med nami.

Vojna je prekinila smelo zastavljeno programsko politiko ČZN in minilo je več kot 25 let za ponovno obnovitev. Združenje visokošolskih zavodov v Mariboru je na predlog predstojnika dr. Vladimirja Bračiča skupaj z mariborskimi znanstvenimi in kulturnimi delavci v okviru Zgodovinskega društva sklenilo, da *Časopis* začne ponovno izhajati.¹² Septembra 1966 je z letnico 1965 izšel v enem zvezku 1. letnik nove vrste, julija 1967 z letnico 1966 drugi; pri tretjem letniku (1967) sta se letnici in čas izida že ujeli. Revija je bila po formatu in opremljenosti podobna predvojni, spremembe so bile le pri rubrikah.¹³ Obnovitev

⁸ Viktor Vrbnjak, Prispevki k zgodovinopisju na slovenskem Štajerskem do leta 1941 – 100-letnica ustanovitve Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko. *Studia Historica Slovenica* (SHS) 3, 2003, št. 2–3, str. 205.

⁹ Voje, Spremljena beseda ob vstopu ..., str. 6.

¹⁰ *Zgodovinsko društvo v Mariboru: 1903–1978: 75 let*. Maribor, 1978, str. 24.

¹¹ Prav tam, str. 6.

¹² Antoša Leskovec, *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1(1904)–35(1940). Nova vrsta 1=36(1965)–15=50(1979). *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, št. 1–2, str. 23.

¹³ Prav tam.

izhajanja ČZN je pomenila za Maribor, ki je bilo takrat že tudi visokošolsko središče, izredno kulturno dejanje. Kot je zapisal Bračič, pobudnik obuditve izhajanja: «ČZN se je postavil na področju zgodovinopisja ob *Zgodovinski časopis* in *Kroniko*, dopolnil na področju arheologije *Arheološki vestnik*, na področju etnologije *Slovenski etnograf* ter na področju geografije *Geografski zbornik* in *Geografski vestnik*, ki vsi izhajajo v Ljubljani, in tako postal ena od pomembnih slovenskih znanstvenih revij s širšo vsebinsko zasnovo.»¹⁴

Za to obdobje je značilno tudi visoko število mednarodnih izmenjav ČZN. Pedagoška akademija, Pokrajinski arhiv Maribor, Pokrajinski muzej in Univerzitetna knjižnica Maribor so ČZN zamenjevale s številnimi kulturnimi in znanstvenimi ustanovami doma in v tujini.¹⁵ Ob trojnem jubilej: 75-letnici začetka izhajanja, 50 izdanih letnikov in 15-letnici izhajanja nove vrste je uredništvo ČZN zaprosilo različne ustanove po svetu, ki so prejemale ČZN, da so sporočile svoje mnenje o njem. Zbrane misli je objavil ČZN v jubilejni številki leta 1979.¹⁶ ČZN tudi danes preko zamenj dobiva mesto v domačih in tujih ustanovah. Zamenjo opravlja Pokrajinski muzej Maribor in Univerzitetna knjižnica Maribor.¹⁷

VSEBINA

Predvojni ČZN je objavljala prispevke iz arheologije, zgodovine in narodopisja Štajerske, Koroške in Prekmurja, v novi vrsti pa sta mesto dobili tudi družbena geografija in zgodovina strok. Danes ČZN sledi v svoji programski politiki več kot stoletni tradiciji interdisciplinarnosti ter objavlja znanstvene prispevke s področja zgodovine, etnologije, geografije, jezikoslovja, arheologije, umetnostne zgodovine in domoznastva. Z ocenami in poročili pa sledi izdajam novih publikacij ter dogajanjem v vedah, ki jih pokriva. Revija prinaša tudi poročila o dogodkih, simpozijih in znanstvenih srečanjih ter objavlja biografske zapise.

Ves čas je ČZN objavljala tudi bibliografije (Vrazova, Aškerčeva, ptujska, Baševa, Vrbnjakova, taborska) ter zborniške zvezke (Iz zgodovine Maribora, Razvanjski zbornik, zbornik, posvečen Andreju Perlachu, Koropčev zbornik,

¹⁴ Vladimir Bračič, Beseda ob treh jubilejih. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 10.

¹⁵ Jagoda Kajzer, S kom zamenjujejo mariborske kulturne ustanove ČZN. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 26–32.

¹⁶ Bruno Hartman, Mnenja o našem časopisu. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 12–14.

¹⁷ Podatki v uredništvu ČZN.

Vrazova številka, Ptujski, Kovačičev, Bašev, Laški, Glazerjev zbornik, jubilejni 50. letnik, Judovski zbornik, Demosov zbornik, Oaze slovenstva: Narodni domovi na Ptuj, v Celju in Mariboru, in zbornik posvečen Kungoti (gradu Ravno polje). Štirje zvezki so bili delno posvečeni določenemu ožjemu vprašanju (Razprava o pomenu in vlogi generala Rudolfa Maistra, etnološko proučevanje industrijskih naselij in mest, Jugoslavija – zgodovinska zmota ali nuja, politik Karel Verstovšek). Od leta 2006 dalje ne izhajajo tematski zborniki in tudi niso tako poimenovani. Vendar nekateri zvezki v letniku prinašajo tematsko povezane razprave različnih znanstvenih disciplin. Takšen je na primer zvezek 2–3 iz leta 2006, ki prinaša razprave o Antonu Korošcu z različnih vidikov, ki so bile predstavljene na znanstvenem simpoziju v Svetem Juriju. V zvezku 1–2 leta 2008 so objavljene razprave o taborskem gibanju z bibliografijo. V letu 2011 je bil zvezek 2–3 namenjen Rudolfu Maistru, njegovim sodelavcem in prevratu. Razprave v zvezku 2–3 2013 so osvetlile življenje in delo Ivana Potrča. Zvezek 1–2 2014 je umetnostnozgodovinsko obarvan s številnimi razpravami o ptujskem dominikanskem samostanu. Zvezek 4 2015 prinaša razprave o Prekmurju, s poudarkom na prekmurskem jeziku in književnosti. 200-letnica smrti Matere Margarete in šolskih sester v Mariboru pa so predstavljene v 3. zvezku 2018.

ČZN tudi v 21. stoletju v svoji programski politiki sledi več kot stoletni tradiciji interdisciplinarnosti ter objavlja znanstvene prispevke s področja zgodovine, etnologije, geografije, jezikoslovja, arheologije, umetnostne zgodovine in domoznanstva. Z ocenami in poročili pa sledi izdajam novih publikacij ter dogajanjem v vedah, ki jih pokriva. Prav tako imajo v reviji mesto poročila o dogodkih, simpozijih in znanstvenih srečanjih. ČZN pa je namenjen tudi objavi biografskih zapisov, tako raziskovalnih kot spominskih. V zadnjih letih so bile osrednji rubriki Razprave in stalnicam Jubileji, In memoriam, Poročila in ocene dodane še rubrike Kongresi in simpoziji, Zapisi, Pogledi, Viri, Replika, Mnenja.

Vsa znanstvena besedila so objavljena v slovenskem jeziku in recenzirana ter opremljena z decimalno klasifikacijo in tipologijo dokumentov/del za vodenje bibliografij v sistemu COBISS. Vsaka razprava ima slovenski in angleški sinopsis ter ključne besede, povzetki pa so v angleškem in nemškem jeziku. Letno izidejo štiri številke, od tega ena dvojna. Več kot 90 % je znanstvenih prispevkov, ostalo so strokovni prispevki, ocene, poročila, spominski zapisi.

V prvih letnikih so bili sodelavci slovenski znanstveniki iz Gradca, z Dunaja in iz Ljubljane, v obdobju med vojnama pa je večina prispevkov iz kroga društvenih delavcev v Mariboru, kjer je nastalo novo slovensko znanstveno središče. To se je nadaljevalo tudi po obnovitvi revije, ko je Maribor dobil več ustanov in univerzo. Danes so avtorji v večini univerzitetni profesorji in

znanstveniki ter odlični raziskovalci na posameznem področju. Možnost pa daje tudi mladim perspektivnim, vendar še ne uveljavljenim raziskovalcem.

Uredniški odbor ČZN sestavljajo v glavnini univerzitetni profesorji ter profesorji iz tujine. Člani uredniškega odbora so iz različnih znanstvenih področij in so v glavnem tudi recenzenti; glede na specifiko pa k sodelovanju povabimo tudi zunanje recenzente.

ČZN je vključen v nekatere mednarodne baze, vendar si uredništvo prizadeva za vključitev v mednarodno bazo s faktorjem vpliva JCR ali SNIP z namenom povečati zanimivost in ugled revije. ČZN je dostopen v polnem besedilu do letnika 2005 na spletnem portalu Sistory, od letnika 2010 v EBCSO-host Historical Abstracts with Full Text ter od letnika 2012 v bazi ProQuest. Od leta 2014 se elektronska verzija oddaja tudi v Digitalno knjižnico Slovenije.

ČZN ima tudi svojo spletno stran in ob klasični tiskani reviji je na voljo tudi elektronska oblika. Na domači strani ČZN¹⁸ je uporabnikom na voljo arhiv revije in bogata galerija fotografij.

Zunanja podoba ČZN se v letih od ponovnega izhajanja do danes ni zelo spremenila. Ohranja se kontinuiteta in s tem prepoznavnost. Od leta 2006 pa naslovnice vsake številke dopolnjujejo fotografije, razglednice, drobni tiski in drugo gradivo iz zgodovine Maribora in Štajerske iz Zbirke drobnih tiskov Univerzitetne knjižnice Maribor.

BIBLIOGRAFIJE ČZN

Ob 115-letnici začetka izhajanja Časopisa za zgodovino in narodopisje smo se odločili, da izdelamo bibliografijo ČZN, in sicer za obdobje 1904–2019 ter tako zajamemo celotno produkcijo. Do sedaj so izšle tri bibliografije oz. bibliografska kazala, in sicer kot prvo bibliografsko kazalo je izšlo *Kazalo k časopisu za zgodovino in narodopisje I–XX.*, ki sta ga sestavila Janko Glazer in Karl Prijatelj leta 1926. Drugo bibliografsko kazalo (*Bibliografsko kazalo Časopisa za zgodovino in narodopisje : XXI–XXXV : 1926–1940*) je sestavil dr. Stanislav Kos in je izšlo kot povezava s predvojnimi ČZN v obnovljenem časopisu kot priloga prvih dveh letnikov nove vrste leta 1965 in 1966. Tretje bibliografsko kazalo z naslovom *Bibliografsko kazalo ČZN 1965–1979* je pripravil dr. Stanislav Kos ob sodelovanju Vasje Sterléta in je izšlo kot prva številka v letu 1982 (53=18, 1982, 1). Bibliografsko so bili obdelani letniki od 36=1(1965) do 50=15(1980)1–2. Metodološko je enaka prvi Kosovi bibliografiji in zajema bibliografski opis vseh prispevkov ter štiri kazala (avtorsko, predmetno, kazalo ilustracij in pregled bibliografskega popisa). *Bibliografijo*

¹⁸ <https://www.czn.si/index.php/sl/>

Časopisa za zgodovino in narodopisje 1904–2019 je sestavil bibliotekar Dejan Kac. Tako imamo na enem mestu zbrane vse objave iz *Časopisa za zgodovino in narodopisje*, začenši s prvimi, ki so bile objavljene pred 115. leti. V obdobju od 1904 do 2019 je izšlo 90 letnikov revije, objavljene so bile razprave različnih znanstvenih disciplin, ki jih je pripravilo več kot 650 različnih avtorjev. Nekateri med njimi so objavili več razprav. Bibliografija ČZN 1904–2019 nam kaže bogato bero znanstvenih in strokovnih razprav, ki so svoje mesto našle v najstarejši slovenski znanstveni reviji.

Izid 90 letnikov *Časopisa za zgodovino in narodopisje* je priložnost, da se zahvalimo vsem, ki so sodelovali pri dosedanjem izhajanju ČZN, tako urednikom, uredniškemu odboru, recenzentom, izdajateljema, kot tudi vsem drugim sodelavcem, ki prispevajo k podobi posameznega zvezka in letnika, kot so lektorji, oblikovalci, prevajalci, tiskarji. Posebna zahvala gre avtorjem, tvorcem časopisa, in hkrati vabilo, da z objavami ostaja ČZN živ in je pomembno mesto za objavljanje strokovnih in znanstvenih dosežkov s področja zgodovine ter drugih humanističnih in družboslovnih ved.

VIRI IN LITERATURA

Vladimir Bračič. Beseda ob treh jubilejih. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 7–11.

Bruno Hartman. Mnenja o našem časopisu. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 12–14.

Jagoda Kajzer. S kom zamenjujejo mariborske kulturne ustanove ČZN. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, 1–2, str. 26–32.

Antoša Leskovec. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1(1904)–35(1940). Nova vrsta 1=36(1965)–15=50(1979). *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, št. 1/2, str. 15–27.

Vlasta Stavbar. Ob 130-letnici rojstva nekdanjega urednika *Časopisa za zgodovino in narodopisje* dr. Frana Kovačiča. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 68=33, 1997, 1, str. 3–6.

Ignacij Voje. Spremná beseda ob vstopu v drugo polovico stoletja. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 15=50, 1979, str. 5–6.

Ignacij Voje. Spremná beseda ob 100 letnici izhajanja *Časopisa za zgodovino in narodopisje*. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 75=40, 2004, 2–3, str. 191–194.

Viktor Vrbnjak. Prispevki k zgodovinopisju na slovenskem Štajerskem do leta 1941 – 100-letnica ustanovitve Zgodovinskega društva za Slovensko Štajersko. *Studia historica Slovenica (SHS)* 3, 2003, št. 2–3, str. 185–209.

Zgodovinsko društvo v Mariboru: 1903–1978: 75 let / [uredil Viktor Vrbnjak s sodelovanjem Vasje Sterlèta]. Maribor: Zgodovinsko društvo, 1978.

Marjan Žnidarič. Častitljivi jubilej. (Ob devetdesetletnici izhajanja *Časopisa za zgodovino in narodopisje*. *Časopis za zgodovino in narodopisje* 1994, 1, str. 3–9.

90 VOLUMES OF THE ČASOPIS ZA ZGODOVINO IN NARODOPISJE (THE REVIEW FOR HISTORY AND ETHNOGRAPHY)

Summary

Časopis za zgodovino in narodopisje (*The Review for History and Ethnography*), from here on ČZN, is a scientific journal with the longest tradition among all Slovenian historical periodicals. It is also the first journal dedicated to ethnology. The Historical Society for Lower Styria began publishing the review back in 1904. They published 35 volumes by the time of the German occupation when its publishing was stopped. The new series of ČZN began in 1965 when it was published by the Society of Higher Education Institutions (since 1975 the University of Maribor) and the Historical Society in Maribor. It is still published in the same way today. At its 115th anniversary, 90 volumes were published.

The first editor was Anton Kaspret (1904–1917), and the second Franc Kovačič (1917–1939). Franjo Baš and Janko Glazer followed their footsteps. The new series was until 1984 edited by Jože Koropec, and afterwards by Vladimir Bračič (1985–1992). Marjan Žnidarič was the next editor (1993–1997), followed by Darko Friš (1998–2001). Marjan Žnidarič took over the editing post again between 2002 and 2005. Vlasta Stavbar has been editor in chief since 2006.

Until 1941, the ČZN published articles on archaeology, history and local history of Styria, Carinthia and Prekmurje, in the new series also on social geography and history of scientific disciplines. Even today, the ČZN follows its more than a century-old tradition of interdisciplinarity. It also presents the newest publications and developments in its reviews and reports, covers reports on events, symposiums, and meetings, and publishes biographic records. Some thematic volumes or books of proceedings were also published. The first volumes were prepared in cooperation with Slovene scientists in Graz, Vienna, and Ljubljana. The majority of the articles during the interwar period was written by the members of the society in Maribor, where a new Slovene scientific centre began to evolve. The present-day authors are mostly university professors and scientists as well as excellent researchers of different specific fields. Still, the opportunities to publish are also given to young, perspective, but not yet established researchers. At the 115th anniversary, an extensive Bibliography of the *Časopis za zgodovino in narodopisje* (*The Review for History and Ethnography*) was published.

90 JAHRGÄNGE DES ČASOPIS ZA ZGODOVINO IN NARODOPISJE (DER ZEITSCHRIFT FÜR GESCHICHTE UND ETHNOLOGIE)

Zusammenfassung

Časopis za zgodovino in narodopisje (*die Zeitschrift für Geschichte und Ethnologie*) ist die wissenschaftliche Zeitschrift mit längster Tradition zwischen den historischen Periodika und auch die erste Zeitschrift, die sich mit Ethnologie befasst. Im Jahr 1904 begann die Historische Gesellschaft für die Untersteiermark den *Časopis za zgodovino in narodopisje* (von hier an ČZN) herauszugeben. Es sind 35 Jahrgänge erschienen. Während der Okkupation wurde ČZN nicht herausgegeben. Die neue Serie von ČZN hat ihren Anfang im Jahr 1965, als er von dem Verein der Hochschulinstitutionen (seit 1975 ist das die Universität Maribor) und in der Zusammenarbeit mit der Historischem Verein in Maribor zu erscheinen begann. In dieser Weise erscheint ČZN noch heute. In den 115 Jahren des *Časopis za zgodovino in narodopisje* erschienen 90 Jahrgänge.

Der erste Herausgeber war Anton Kaspret (1904-1917), der zweite Franc Kovačič (1917-1939). ČZN wurde dann von Franjo Baš und Janko Glazer herausgegeben. Die neue Serie erschien bis 1984 unter der Leitung von Jože Koropec, sie übernahm Vladimir Bračič (1985-1992). Weitere Herausgeber waren Marjan Žnidarič (1993-1997), Darko Friš (1998-2001), und wieder Marjan Žnidarič (2002-2005). Seit 2006 ist Vlasta Stavbar die Chefredakteurin.

Bis 1941 wurden in ČZN Artikel über Archäologie, Geschichte und Ethnologie der Steiermark, des Kärntens und von Prekmurje veröffentlicht, in der neuen Serie auch über Sozialgeographie und Geschichte verschiedener Fachbereiche. Auch heute noch folgt ČZN in seiner Programmrichtlinien der mehr als hundert Jahre alten Tradition der Interdisziplinarität. Mit Bewertungen und Berichten verflogt es Neuerscheinungen und Entwicklungen in den Wissenschaften, die er umfasst. Die Zeitschrift berichtet auch über Events, Symposien und wissenschaftlichen Versammlungen und veröffentlicht biographische Notizen. Es sind auch einige thematische Jahrgänge und Sammelbände erschienen. Bei den ersten Jahrgängen waren die Mitarbeiter von ČZN meistens slowenische Wissenschaftler aus Graz, Wien und Ljubljana/Laibach. In der Zwischenkriegszeit schrieben die meisten Artikel die Mitglieder des Vereins in Maribor/Marburg, der sich zu einem neuen slowenischen Wissenschaftszentrum entwickelte. Dies war auch nach dem erneuten Erscheinen von ČZN der Fall, als in Maribor/Marburg mehrere Institutionen und die Universität gegründet wurden. Heute sind die AutorInnen meistens UniversitätsprofessorInnen und WissenschaftlerInnen, sowie hervorragende ForscherInnen in einzelnen Bereichen. ČZN gibt auch jungen, perspektiven, aber noch nicht etablierten ForscherInnen die Möglichkeit zum Publizieren. Anlässlich des 115. Jubiläums ist eine umfangreiche Bibliografie des *Časopis za zgodovino in narodopisje* erschienen.